

AZNAVOUR - tiskový materiál k filmu

2024, Francie

Přístupnost: pro všechny

Žánr: drama / životopisný

Verze: francouzsky s českými titulky

Stopáž: 133 min

Formát: 2D DCP, zvuk 5.1

Od chudého dětství k vzestupu a slávě, od neúspěchů k triumfům, z pařížských kabaretů až na největší scény celého světa. Intimní, intenzivní, křehký i nezníčitelný, oddaný své hudbě až do samého konce, to je jeden z nejslavnějších zpěváků všech dob: CHARLES AZNAVOUR.

Snímek nás provází životem a hudbou Charlese Aznavoura, od jeho dětství v arménské rodině, která před genocidou uprchla do Francie, od prvních vystoupení v pařížských kabaretech, přes setkání a spolupráci s osobnostmi jako byla Edith Piaf až po vrchol kariéry, kdy si navždy získal srdce posluchačů na celém světě. Film *Aznavour* odkrývá nejen jeho úspěchy, ale i náročné chvíle a těžká životní rozhodnutí, které formovaly jeho tvorbu i jeho samotného.

Tahar Rahim, který ztvárnil postavu Charlese Aznavoura, se na roli připravoval s neuvěřitelnou intenzitou, aby jeho výkon působil autenticky. O přípravách herec říká: „Chodil jsem na hodiny tance, ale nejvíce času mi samozřejmě zabral zpěv – šest až osm hodin týdně po dobu šesti měsíců. I během natáčení jsem večer pokračoval v lekcích. Stejně tak to bylo s klavírem. Musel jsem vše trénovat až k dokonalosti, aby to vypadalo věrohodně, takže ve filmu nakonec vidíte hrát mé vlastní ruce. Nebylo prostě možné, aby v hudbě někdo vynikal více než já!“

Distribuci filmu podpořil Státní fond kinematografie.

ROZHOVOR S REŽISÉRY MEHDIM IDIREM A GRAND CORPS MALADE

Váš film je biografický snímek, ale zároveň je i holdem Charlesi Aznavourovi. Obdiv, který vůči němu chováte, vyplývá už ze samotného názvu filmu (ve francouzštině se jmenuje *Pan Aznavour*, pozn. překl.). Co pro vás osobně znamená Charles Aznavour? Opakovaně jste se s ním setkávali, jaké na něj máte vzpomínky?

Grand Corps Malade: Chtěli jsme najít nějaký jednoduchý název, ovšem slovo „Monsieur“ skutečně odráží velikost jeho osobnosti. Protože Charles Aznavour byl opravdu velikán. Autor, skladatel, interpret s velice dlouhou mezinárodní kariérou. Je možná tou největší postavou francouzského šansonu vůbec. Osobně ho velmi obdivuji, a to nejen jako umělce, ale i jako člověka, jehož jsme dostali příležitost poznat. Měl jsem dokonce tu čest si spolu s ním zazpívat a vůbec, strávili jsme společně hodně času. Jeho energie nám vlévala energii do žil. Byl vtipný, rád si dělal legraci, měl rád slovní hříčky. Byl velmi všímavý, všechno ho zajímalo a hlavně, měl upřímný zájem o mladé umělce, o nové tendence, o nové technologie, o rap, o slam poezii...

Mehdi Idir: ... dokonce i o módu! O všechno! Byl to také rezervovaný člověk, respektující ostatní. Každému vykal, s výjimkou těch, které znal opravdu odjakživa. A slovo „Monsieur“ v názvu filmu odkazuje také na francouzskost tohoto umělce, potomka přistěhovalců, který se proslavil na celém světě. To spojení se nabízelo pro název filmu, který se, jak doufáme, dostane do zahraničí, zcela automaticky.

Jaká byla Aznavourova reakce, když jste mu oznámili, že o něm chcete natočit film?

Grand Corps Malade: Vzal ten projekt za svůj a stal se naším osobním konzultantem. Zajímal nás stejný přístup: chtěli jsme ukázat především to, co jeho úspěchu předcházelo, všechny ty roky dřiny, období, které strávil po boku Edith Piaf. Charles si

dokonce přál, aby to tím končilo. Ale my jsme chtěli vyprávět i to, jak se všechny ty roky dřiny přehoupaly do úspěchu, chtěli jsme ukázat to kouzelné desetiletí šedesátých let, kdy složil všechny svoje největší hity, aby si je diváci mohli ve filmu také poslechnout.

Mehdi Idir: Charlesovi se hodně líbil film *Pacienti* (*Patients*, první společný film obou režisérů natočený podle autobiografického románu prvního z nich, v němž popisuje mimo jiné svůj úraz, pozn. překl.). Vždycky se snažil dávat prostor mladým, což je vidět i v našem snímku. Bohužel zemřel v den, kdy jsme měli schůzku s producenty filmu. Projekt jsme tenkrát na čas odložili a v mezidobí, než jsme se k němu znovu vrátili, jsme natočili jiný film, *Život ve škole* (*La Vie scolaire*).

Jak jste pracovali s takovým množstvím archivních materiálů, o něž se váš film opírá?

Grand Corps Malade: Museli jsme nejdřív všechno přečíst, začali jsme dvěma Charlesovými životopisy a novinovými články. Poslechli jsme si všech jeho tisíc dvě stě písní, podívali jsme se na všechny dokumenty a rozhovory s ním. Pak jsme z toho museli vybrat. Co se jeho tvorby týče, chtěli jsme, aby ve filmu zazněly jeho neslavnější šansony, ale i méně známé skladby.

Měli jsme štěstí, protože jsme měli přístup k jeho osobnímu archivu a mohli jsme všechno konzultovat s jeho rodinou a spolupracovníky, kteří nám důvěřovali. Na tom základě jsme si vytvořili časovou posloupnost jeho života se základními událostmi.

Mehdi Idir: První verze našeho scénáře měla víc než dvě stě stran, což by vydalo na čtyřhodinový film! Museli jsme to probrat, vykostit, a to nejdřív samotný scénář, a pak i natočený materiál ve střížně, zaměřit se na to nejlepší z Aznavourova života a dohlédnout na to, aby vyprávění mělo spád.

Film *Aznavour* zachycuje mnohem delší časový úsek a mnohem větší prostor, než tomu bylo u vašich předchozích snímků *Pacienti* nebo *Život ve škole*. Jak jste pracovali se strukturou dějové linky a podle čeho jste se rozhodovali, co vynecháte?

Mehdi Idir: Když jsme sestavili chronologickou linku Aznavourova života, okamžitě se nám nabídlo rozdělení příběhu do pěti kapitol. Věděli jsme, že máme rozpočet, který nám umožní být velkorysí, např. v otázce dekorací a lokací. Hojnost, která je ve filmu vidět, odráží bohatost Aznavourova života. Oba naše předchozí filmy byly poměrně skromné, zatímco tentokrát jsme mohli plánovat s trochu větším rozmachem.

Grand Corps Malade: Rozdělení do pěti kapitol nám umožnilo pracovat s elipsami tak, aby se divák v příběhu neztratil. Zalíbila se nám myšlenka pojmenovat každou z kapitol podle jedné z Aznavourových skladeb, abychom ukázali, jak moc se v nich odrážel jeho vlastní život. První kapitola se jmenuje *Dvě kytary*, což je píseň, kterou sice složil už jako dospělý, ale vrací se v ní do dětství. Totéž platí pro *La Bohème*, která vznikla v šedesátých letech 20. století a v níž vypráví o svém mládí.

Mehdi Idir: Uvědomili jsme si, že všechny jeho nejznámější skladby pocházejí z doby, kdy už zažíval úspěch. Proto jsme také nechtěli ukončit příběh před tím, než přijde, raději

jsme propojili jednotlivé epizody jeho života s jeho písněmi, které jsou tak osobní, že si z nich každý odnese něco, co má univerzální platnost.

Vytrvalá snaha, odvaha, víra v sebe sama – to jsou témata, která se objevují ve všech vašich filmech. V tomto snímku zdůrazňujete statečnost, s níž Charles Aznavour dokázal překonávat překážky a utrpení...

Grand Corps Malade: Když se začnete zajímat o životní osudy Charlese Aznavoura, nemůžete nevidět jeho naprosto neuvěřitelnou cílevědomost – ta se objevuje i u některých postav v *Pacientech* nebo u postavy pedagogické poradkyně v *Životě ve škole*. Charles byl syn přistěhovalců, jeho rodiče byli lidé bez státní příslušnosti, žil v chudobě, byl malé postavy a měl nevýrazný, zastřený hlas – a přes všechny tyto handicapy se mu podařilo stát se součástí historie francouzského šansonu. Dokázal se dostat do dveří, které před ním zavírali, nebral si k srdci ani nepříjemnou kritiku, ani všechny ty rasistické urážky, kterými ho častovali – dnes lidé ani nevědí, jakými všemi adjektivy ho tenkrát v tisku označovali, některé ty výrazy byly skutečně velice hrubé. Dělali si legraci dokonce i z jeho obočí!

Mehdi Idir: Charles Aznavour je jako umělec i jako člověk příkladem vytrvalosti. My si o sobě myslíme, že jsme dřiči, ale když se začnete zajímat o jeho osobu, máte chuť pracovat mnohem víc a lépe. Ale zároveň se tím vším prolíná otázka jeho rodiny, kterou kvůli svému umění tak často zanedbával. Náš film se také ptá na to, co je v životě nejdůležitější.

Otázka pro Grand Corps Malade: ve vaší písni *Le sens de la famille* (Smysl pro rodinu) se ozývá reakce na tuto stránku Aznavourovy osobnosti...

Grand Corps Malade: Opravdu, já tohle vidím jinak než Charles. Ale doufám, že film umožní pochopit jeho oběť, jeho obrovské pracovní nasazení – ví se o něm, že pracoval i sedmáct hodin denně – a vzbudí v divákovi empatii, a to především díky herectví Tahara Rahima. Charles věděl, co chce. Chtěl-li dosáhnout svých uměleckých cílů, musel za to hodně zaplatit: práce ho často vzdalovala od rodiny, na druhé straně se k nim všem choval opravdu velkoryse.

Mehdi Idir: Něco z jeho života určitě rezonuje i v nás. Například odvaha, kterou jsme museli najít, abychom začali natáčet filmy, i když na nás ve filmovém průmyslu nikdo nečekal. Některé dialogy i situace ve filmu vycházejí z našeho vlastního života. Při zachycování Charlesových vztahů s rodinou nebo s Pierrem Rochem jsme se inspirovali našimi vlastními rodinnými zážitky. Uvědomili jsme si, že se mu v něčem podobáme, například v jeho zaujetí pro práci, které se může stát až obsesí.

Grand Corps Malade: Samozřejmě: drželi jsme se věrně Charlesova života, ale v některých situacích jsme se do toho projektovali sami. Přece jen polovina filmu vypráví příběh dvou kamarádů, kteří začínají a jezdí na kole zpívat po kavárnách – to je situace, kterou sami dobře známe.

V prvních záběrech filmu zachycujete radost ze života, která byla v rodině Aznavourianových (skutečné jméno rodiny Ch. A., poznámka překl.) všudypřítomná, a propojujete scény z rodinné oslavy s archivními záběry arménského exilu. Tato kombinace vytváří velmi působivý kontrast...

Grand Corps Malade: Radost jako převládající emoce v jejich rodině je skutečně doložená, zmiňují ji všechny Aznavourovy biografie. Považovali jsme za důležité ukázat scénu, kde se tančí, paralelně s dramatickými archivními záběry exodu. Svědčí o životní síle této rodiny a o osobnosti Charlesových rodičů, která jim umožnila překonávat všechny možné překážky. Jeho otec byl výrazná postava, veselý, žoviální člověk, který si neustále prozpěvoval. Charles byl prodchnutý tímhle prostředím, v němž radost ze života vítězila nad bídou.

Mehdi Idir: Už ve fázi psaní scénáře bylo jasné, že chceme použít záběry z genocidy Arménů, ale byli jsme přesvědčeni, že žádné nenajdeme. Dokumentátoři, kteří to dostali na starost, nám ovšem přinesli dosud nezveřejněné záběry, které objevili na různých místech ve světě. Při stříhu jsme použili záběry ze soukromého Charlesova archivu, které nám poskytla jeho rodina. On sám celý život filmoval – první kameru mu v roce 1948 věnovala Édith Piaf – a my tak získali hodiny materiálu, který sám natočil. Z těchto záběrů vznikl také dokumentární film *Aznavour a jeho svět*, který vypráví o jeho vášni zachycovat vše na kameru.

Ve filmu se objevují i další kontrasty, například ten mezi velkým množstvím lidí, kteří zpěváka neustále obklopovali, a jeho stále větší uzavřeností, která vypovídá o tom, že se cítil čím dál víc sám.

Mehdi Idir: Od chvíle, kdy Charles začíná psát své texty, nastává zvrat. Jako by byl superhrdina, který si najednou uvědomí své schopnosti. Od toho okamžiku se noří do vlastního světa a zapomíná na své okolí. Přiznávám, že se v tom hodně nacházím.

Grand Corps Malade: To samotářství také souvisí s jeho celoživotním hledáním, které jsme se snažili pochopit. I Tahar Rahim se pokoušel zachytit tuto temnější stránku Charlesovy povahy. Hodně se nás na to vyptával. V tom hledání nemohl Charlese nikdo doprovázet. Ani Pierre Roche, ani Édith Piaf, dokonce ani jeho rodina.

Mehdi Idir: Svědčí to také o tom, že v lidské existenci není nic daného jednou provždy. Můžeme být s někým a potom sami, nebo obráceně. Charlesův život je tvořen kontrasty. Jediný člověk, který mu zůstával stále po boku, byla jeho sestra. Byli si extrémně blízcí. Jako malé je lidé považovali za dvojčata. Jeho vztah se sestrou se prolíná celým filmem, je na jeho začátku a také ho uzavírá.

Věnujete se hodně také osobě Pierra Rocheho, kterého dnes už málokdo zná...

Mehdi Idir: My ho zbožňujeme. Sehrál v Charlesově rozvoji zásadní roli. Bastien Bouillon ho zahrál skvostně. Hlasem, gestikulací, držení těla, je to Pierre Roche, jakého jsme si vysnili.

Grand Corps Malade: A zároveň nám jeho postava umožnila vložit do dramatické struktury vyprávění komické prvky, což je charakteristické pro všechny naše filmy. Například jeho láska k ženám vyvolává úsměv.

V jednom krásném záběru ukazujete Charlese Aznavoura, jak sleduje zpívajícího transvestitu: tak vznikla píseň *Comme ils disent*...

Grand Corps Malade: Charles Aznavour vnímal lidi kolem sebe, byl schopný zachytit detaily, kterým pak dodal univerzální rozměr. Síla písničky *Comme ils disent* spočívá v tom, že prostřednictvím příběhu jednoho muže mluví o homosexualitě jako takové. Charles byl jedním z prvních, kdo na toto téma složil píseň. Později se o ní začalo debatovat. V řadě svých písních mluví o lásce, ale pokaždé si najde jiný úhel, vypíchne jiný detail, a je to často velmi působivé.

Mehdi Idir: Čím víc pracoval na svém smyslu pro detail, tím blíž se mu lidé cítili. Dokázal opravdu dobře postihnout realitu. Uměl zpívat v první osobě, dodat svým textům platnost a zasáhnout srdce lidí na celém světě. To vyplývalo z jeho pozorovatelského umění.

Ve filmu se příliš nezmiňujete o jeho herecké práci, s výjimkou snímku *Střílejte na pianistu*...

Mehdi Idir: To byla naše volba. Charles Aznavour natočil asi padesát filmů. Vzhledem k tomu, jak hutné bylo všechno to, co jsme chtěli natočit, bylo třeba si vybrat a syntetizovat. A *Střílejte na pianistu* je jeho nejznámější film. Ta scéna je vlastně takovým připomenutím, evokací, Truffaut v ní symbolicky ztělesňuje celou kinematografii.

Bylo hned od začátku jasné, že Aznavoura bude ve vašem snímku hrát Tahar Rahim?

Mehdi Idir: Začali jsme s castingem velice brzy, bylo třeba obsadit hodně rolí a museli jsme najít herce a herečky, kteří se podobají skutečným postavám. Náš ředitel castingu, David Bertrand, před námi zmínil Tahara Rahima, k němuž máme mimochodem velmi blízko. Taharova první reakce byla, že jsme se zbláznili, ale poté, co strávil několik dní sledováním všech dokumentárních snímků a rozhovorů s Aznavourem, nám zavolał a řekl, že si myslí, že se mu podařilo najít vhodný hlas a že do toho půjde.

Pak bylo ještě nutné řešit otázku věku. Udělali jsme několik zkoušek s „omlazeným“ Taharem a první záběry fungovaly. Hned potom začal brát hodiny zpěvu, tance a klavíru, aby se Aznavourovi co nejvíc přiblížil. Dávali jsme mu přečíst každou novou verzi scénáře a probírali jsme s ním jednotlivé scény. Takhle jsme společně pracovali poprvé. Tahar nám navrhoval, jak by se různé scény daly zahrát, takže přímo ovlivňoval jejich pojetí. Postupovali jsme společně, ruku v ruce.

Grand Corps Malade: Tahar má jednak talent a jednak schopnost proměňovat se jako chameleon, což bylo tentokrát opravdu potřeba. Dokázal to například už v seriálu *Le Serpent (Had)*. Věděli jsme, že se na plátně dokáže změnit k nepoznání, že umí změnit způsob, jakým mluví, i gestikulaci. Jen málo herců dokáže takhle splynout s postavou. A navíc je neuvěřitelně pracovitý: mluvil jako Aznavour už několik měsíců před začátkem natáčení, non-stop, dokonce i se svou rodinou a svými přáteli! Dokázal té postavě

vdechnout lidskost, Charles je v jeho podání podmanivý, i když opouští svou rodinu. Tahar ho dokázal zpodobnit se všemi jeho nedostatky a křehkostí.

Jak probíhal výběr dalších herců?

Mehdi Idir: Vedle Tahara Rahima a Bastiena Bouillona, o němž jsme už říkali, že byl pro roli Pierra Rocheho ideální, jsme chtěli obsadit profesionální herce, které ale publikum moc nezná. Casting trval dlouho, rolí bylo hodně.

Grand Corps Malade: Marie-Julie Baup v roli Édith Piaf nás naprosto ohromila. Viděli jsme ji hrát v divadelní hře *Oublie-moi*. Zhostit se této role po Marion Cotillard byla velká výzva a ona dokázala ztvárnit Piaf po svém, aniž by se uchýlila ke karikatuře. Dokázala do filmu také vnést humor, pro zpěvačku tak charakteristický. Charles nám vyprávěl, že neustále dělala vtipy. Marie-Julie se podařilo postihnout všechny kontrasty Édith Piaf, která dokázala jedním slovem ublížit i pohladit. Obsazení Camille Moutawakil, která hraje Aïdu, Charlesovu sestru, bylo dílem šťastné náhody. Dodala své postavě jiskru a dokázala zahrát odvážnou ženu, která se ničeho nebála a měla ke svému bratrovi velmi blízko.

Mehdi Idir: Ke ztvárnění ostatních členů rodiny jsme potřebovali herce arménského původu. Tato komunita musela být ve filmu zastoupena, už jenom proto, že Charlese hraje herec alžírského původu!

Jak jste pracovali s herci?

Grand Corps Malade: Oba máme práci s herci rádi. Vždycky se s každým z nich před natáčením sejdeme, dokonce i s těmi, kteří mají ve filmu třeba jen jednu větu. A jsme také rádi, když se všichni mohou ještě před natáčením setkat se svými filmovými protějšky. Je to příjemnější a ušetří to čas na place.

Jak jste řešili dekorace a kostýmy?

Mehdi Idir: Měli jsme tým jako z Champions League! U filmů, které jsou zasazené do určitého časového období, jako je tento, je nutné udělat si předem pořádné rešerše a neponechat nic náhodě. Jak tehdy vypadaly opony v sálech? Jak je zatahovali? Museli jsme se informovat u odborníků, hledat v literatuře. A to samé platí pro jazyk – kdy se například začalo říkat „okay“? Museli jsme si klást všechny tyto otázky a také jsme dali všechny naše dialogy k posouzení historikovi. Také kostýmy vyžadovaly pořádnou přípravu. Musely se vyvíjet spolu s vývojem postav. Na začátku nosí Charles šaty z druhé ruky, v kterých se ztrácí. Každý doplněk o něčem vypovídá. Každý náš spolupracovník pracoval na tom, aby všechno přesně sedělo. Bylo pro nás velmi poučné pracovat s tak zkušenými profesionály.

Grand Corps Malade: Natáčeli jsme zároveň ve studiu i v reálných lokacích. Stéphane Rozenbaum a jeho tým postavili dekorace, jejichž stěny se daly odnímat podle toho, jak jsme potřebovali pohybovat kamerou. Pro nás to byl opravdový luxus.

Z některých záběrů je cítit, jak se za kamerou bavíte: dovolujete si nepřerušované záběry, překvapivé otočky, troufalé střihy. Čím jste se při natáčení řídili?

Grand Corps Malade: Ve filmu se často objevují záběry z Aznavourových představení a my jsme je chtěli natočit pokaždé jinak, originálně. Styl měl odpovídat různým etapám v Aznavourově kariéře. Mehdi mě často natáčel na pódiu. Víme, co to obnáší stát před publikem, mít trému. Našimi záběry jsme chtěli navodit tu atmosféru, aby měl divák pocit, že je ve zpěvákově kůži.

Mehdi Idir: Už při psaní scénáře jsme přemýšleli o různých způsobech práce s kamerou. Máme za sebou hodně klipů, takže jsme v tom měli určitou praxi a tentokrát jsme navíc měli i prostředky k tomu, abychom to udělali působivě a zároveň ne lacině. S tím, jak se Aznavourova kariéra rozbíhá, jsme měnili vzdálenost, z níž jsme ho snímali. Například tu zlomovou scénu, kdy zpívá písničku *J'me voyais déjà*, jsme chtěli natočit jako nepřerušovaný záběr. Měl vyjadřovat nejprve nejistotu jeho začátků a postupně jeho úspěch, to všechno bez střihu. Tady nám pomohly naše klipy a záznamy. Použili jsme zavěšenou kameru, která se normálně používá pro filmování fotbalových zápasů a koncertů, která nám umožnila pořídit potřebné záběry.

Grand Corps Malade: Hlavně jsme chtěli zůstat co nejblíže hercům. Forma neměla převážet nad obsahem. Chtěli jsme natočit vizuálně hezký film, příjemný pro oko, s poutavými záběry.

Jak jste pracovali se světlem a barevností?

Grand Corps Malade: Bylo třeba odlišit jednotlivé kapitoly, aby z nich byl patrný pokrok v Charlesově kariéře. Na začátku dominují odstíny hnědé. Ukazujeme špinavou Paříž, protože ve 30. letech minulého století tam nestála jediná čistá zeď. Během války zůstávají barvy temné, pak přichází zelená a nakonec i červená. Barevnost se proměňuje podle kapitol Aznavourova života, který se vyvíjel od chudých začátků až k bohatství.

Mehdi Idir: Chtěli jsme také určitou zrnitost obrazu. Sešli jsme se s celou řadou kameramanů a nakonec jsme se rozhodli pro Brechta Goyvaertse. Ten pracoval na seriálu *Policie Paříž 1900 (Paris Police 1900)* a nám se jeho obraz moc líbil. Brecht má neuvěřitelný talent.

Aznavour, který reprezentoval Francii po celém světě, nikdy nepřestal mluvit o tom, že byl původně imigrantem. Když ve filmu zmiňujete jeho obranu homosexuálů a dalších opomíjených lidí, není to od vás vlastně politické gesto?

Grand Corps Malade: To je právě na Charlesovi fascinující: nikdy se oficiálně nepřidal k žádné politické straně a přitom je jeho dílo angažované. Svědčí o tom například jeho skladby *Ils sont tombés* nebo *Comme ils disent*. Začínáme náš film záběry z arménské genocidy a končíme projevem moderátorky Claire Chazal, která zdůrazňuje, že jedním ze symbolů francouzské kultury se stal syn chudých přistěhovalců bez státní příslušnosti, samozřejmě, že to je z naší strany politické gesto. Text, který Claire na konci našeho filmu čte, není komentář převzatý z televize. Napsali jsme ho my a požádali jsme známou moderátorku, jejíž hlas poslouchá už několikátá generace Francouzů, aby ji ve filmu přečetla.

ROZHOVOR S HERCEM TAHAREM RAHIMEM

Co pro vás znamenal Charles Aznavour před tím, než jste ho ztvárnil na plátně? Jaká byla vaše reakce, když vám tu roli nabídlí?

Charles Aznavour byl vždycky součástí mého života, jeho písně jsem slýchal v dětství a doprovázely mě i poté, co jsem přijel do Paříže, poslouchal jsem ho vlastně tak nějak kontinuálně. Umožňoval mi snít, cestovat, strhával mě. Je třeba říct, že jsem se o chystaném filmu dozvěděl nejdříve od jeho producenta Jean-Rachida Kallouche – manžela Charlesovy dcery –, který stál na počátku celého projektu. Mluvil se mnou o něm ještě předtím, než o mně vůbec začali uvažovat. Probírali jsme spolu, jako přátelé, kdo by tak mohl Charlese hrát. Vůbec jsem se v té roli neviděl. A potom, když jsem se zrovna vracel z jednoho natáčení v cizině, mi Jean-Rachid zavolał, že mě budou kontaktovat Grand Corps Malade a Mehdi Idir, aby mi tu roli nabídli. Zaskočilo mě to a reagoval jsem dost skepticky, protože jsem neviděl nic, co by mě s Charlesem na první pohled spojovalo. Ale zajímal mě, takže jsem se začal dívat na dokumenty, které o něm byly natočeny. A ohromila mě – svou gestikulací, svou kariérou. Postupně jsem začínal nacházet mezi námi dvěma určitou podobnost, i když dílčí, a uvědomovat si, že mi zas není tak vzdálený, jak jsem si původně myslel. Jsem jako sportovec – každá výzva ve mně probudí instinkt přežít, který mi velí, abych se do toho opřel vši silou. Zavolał jsem tedy režisérům a řekl jim, že do toho půjdu!

Podílel jste se i na různých verzích scénáře...

Grand Corps Malade a Mehdi Idir mi to nabídli a já jsem s nimi takhle spolupracoval hrozně rád. Scházeli jsme se nad jednotlivými verzemi a probírali, jak dál. Oni přepisovali scénář a já studoval život Charlese Aznavoura. Viděl jsem všechna videa, která jsem

našel, všechny filmy, v nichž hrál, poslouchal jsem všechny jeho skladby. Také jsem se setkal s jeho rodinou, která mě přijala s otevřenou náručí. Zpovídal jsem jeho ženu Ullu, jeho druhou dceru Katiu, syna Mischu a sestru Aïdu. Vydal jsem se i do Los Angeles, abych se setkal s jeho první dcerou Sedou. Podělili se se mnou o své vzpomínky, vyprávěli mi, co mu dělalo radost, čeho se bál, o jeho silných i slabých stránkách, o jeho komplexech. Vypyτάval jsem se jich na spoustu věcí a všechno si nahrával.

Charles byl umělec, který si celou svou dráhu vybudoval sám, a ocital se v situacích, kdy si musel mnohé odříct. Musel stvořit sám sebe, všem navzdory, a překonat všechny možné překážky, které tehdejší společnost ve Francii dětem přistěhovalců kladla. To všechno v něm probudilo bojovnost, která ho dostala nahoru, až na vrchol.

Přemýšlel jste o tom, zda máte s Aznavourem nějaké společné rysy?

Ano, a našel jsem je: oba máme smysl pro rodinu, i když u něj to znamenalo něco jiného než u mě. On se staral především o to, aby jeho blízcí materiálně nestrádali. Mně spíše záleží na tom, aby moje děti měly stabilní citové prostředí. Stejně jako Charles jsem synem přistěhovalců, pocházím ze stejné společenské třídy. A oba jsme nejmladší ze sourozenců. Oba jsme umělci, od malička jsme snili o umělecké dráze a toužili bořit hranice, vydávat se na průzkum cizích území. A také jsme oba perfekcionisti, což může být jak bolestné, tak i povznášející, když nám naše usilovná práce přinese ovoce.

Setkal jste se s Charlesem Aznavourem osobně?

Ano, jednou. Jean-Rachid mě pozval na jeden z jeho koncertů. Na scéně mě úplně ohromil. Bylo mu už víc než devadesát a jeho energie během představení pořád narůstala, bylo to naprosto neuvěřitelné! Úžasné také bylo, jak upřímný byl vůči publiku, podařilo se mu s ním navázat téměř kamarádský vztah.

Jak člověk přistupuje k tak významnému projektu? Co vám přitom pomáhalo?

U každé role začínám nejdřív fyzickou stránkou. V tomhle případě bylo třeba přizpůsobit opravdu všechno. Nejdřív jsem musel shodit, aby moje silueta odpovídala té Charlesově. Navíc máme každý jinou stavbu kostí, musel jsem změnit držení těla. Pracoval jsem s výbornými kouči: s Danielem Lucarinim na zpěvu a s Pascalem Luneau na celkovém vzhledu postavy. Také jsem se musel naučit hrát na klavír a získat smysl pro rytmus, protože Aznavour ho měl v krvi.

Jak jste pracoval na frázování a gestikulaci?

Poslouchal jsem, jak Aznavour mluví a začal jsem napodobovat jeho frázování. To šlo nejrychleji. Podobné to bylo s jeho držením těla: pozoroval jsem velmi detailně, jak se držel a pohyboval ve filmech a během rozhovorů. Na scéně během koncertů to bylo ještě něco jiného. Měl svou typickou gestikulaci. Zlepšoval se od představení k představení! Byl naprosto nezastavitelný! Zpíval ve všech možných jazycích a jednu píseň dokonce „nazpíval“ i ve znakovém jazyce! Pořád zkoušel něco nového a to je asi to, co máme

společné. Rád poznávám věci, které ještě neznám. Pravděpodobně s Charlesem Aznavourem sdílím určitý strach z nudy.

A co tanec? A zpěv?

Kvůli několika scénám jsem musel brát hodiny tance. Ale nejvíc času mi zabraly hodiny zpěvu: šest až osm hodin týdně po dobu šesti měsíců. A i během natáčení jsem v nich dál pokračoval, po večerech. To samé s klavírem: musel jsem pořád cvičit, aby to ve filmu působilo věrohodně. Nepřicházelo v úvahu, že by mě v hudebních scénách zastupoval dublér. Takže ruce, které ve filmu vidíte hrát, jsou moje. Abych dokázal natočit scény, kde zpívám a vystupuji na pódiu, musel jsem pracovat do úmoru ... jako Charles! Tahle výzva byla součástí celého projektu.

Jaká byla možná úskalí?

Nechtěli jsme imitovat Charlese Aznavoura, aby se z toho nestala burleska. Plán zněl, že se sejdeme, on a já, někde na půli cesty. A to platilo i pro práci maskérů: hrál jsem s mikro protézami. Hlavní maskérka Kaatje Van Damme odvedla obdivuhodnou práci. Měl jsem se Charlesovi podobat, ale nepůsobit tak, jako bych si nasadil jeho masku.

A navrhnul jsem Mehdimu a Fabienovi něco, co už jsem otestoval při jiných natáčeních: dát scénář přečíst psycholožce, aby nám udělala rozbor Charlesovy osobnosti. Pomohlo nám to lépe pochopit jeho neurózy, jeho vztahy s rodinou a hlavně, sesadit ho z piedestalu jako umělce a začít ho vnímat jako lidskou bytost se všemi kladnými i zápornými stránkami. To nám hodně dalo. Pochopil jsem hodně věcí z jeho života, ne všechny se ve filmu objeví, ale pomohly mi vytvarovat jeho osobnost.

Při práci na postavě vám musely pomáhat i kostýmy...

Ty byly zásadní! Vyzkoušel jsem si jich asi stovku. Kostýmy vypovídají o jednotlivých etapách Aznavourova života, od chudoby až k určité excentričnosti, kdy už byl slavný a nosil barokní kožichy a zvonové kalhoty. Kostýmy fungují jako exoskelet, je důležité, aby odrážely osobnost hrané postavy. Podle mého to kostymérka Isabelle Mathieu zvládla vynikajícím způsobem.

Jak vás při herecké práci vedli Mehdi Idir a Grand Corps Malade?

Na začátku natáčení jsem za sebou měl šest měsíců intenzivní přípravy. Mehdi Idir a Grand Corps Malade začínají vždycky čtenými zkouškami se všemi herci, a to i s těmi, kteří mají ve filmu třeba i jednu jedinou repliku, a velmi pozorně poslouchají, jak každý z nich zní. Od toho okamžiku u stolu se začíná odvíjet jejich další režisérská práce. Je to přínosné pro všechny, protože se setkají ještě před začátkem natáčení a přicházejí pak na plac uvolnění.

Osobně nemám moc rád zkoušení, raději hned funguji v reálných podmínkách, dostanu tak ze sebe to nejlepší. Když jsme začali natáčet, byli jsme už tak dobře připraveni, že stačilo jen upravovat detaily. Mehdi a Fabien mě vždycky nechávali vyzkoušet více možností. Vždycky, když už měli záběr, s nímž byli spokojeni, natočili jsme ještě jeden,

takzvaný „free style“. Dělán to při každém natáčení, vždycky se to pokusím zahrát ještě jinak. Někdy máme štěstí a funguje to. Někdy měl každý z režisérů o konkrétním záběru jinou představu, tak jsme natočili dvě různé verze, aby si pak mohli ve střížně vybrat. Oni dva vždycky najdou pro herce vhodná slova. Když je někdo ve stresu, dokážou projevít neuvěřitelný smysl pro psychologii a dovedou být úžasně taktní. Vědí, co chtějí, jsou to velcí dříči. Oba mají úžasnou emoční inteligenci a umějí komunikovat.

Jak se vám pracovalo s vašimi hereckými partnery?

Šlo to samo, opravdu se všemi, každý do toho dával maximum. S Bastienem Bouillonem jsme si výborně rozuměli. Hodně jsme se nasmáli a byli jsme na sebe vzájemně dobře naladěni, komentovali jsme společné záběry a někdy si i radili. Moc rád jsem pracoval s Marie-Julie Baup. Její interpretace Édith Piaf je podle mě ohromující a delikátní zároveň. Ale i ostatní kolegové, kteří třeba nejsou tak vidět, byli důležití. Doplňovali nás a dělali to s velkým zápalem a zapojením.

Nějaký výjimečný moment z natáčení?

Scéna, kdy zpívám *La Bohème* v několika jazycích v sále Grand Rex. Byl to poslední natáčecí den se zpěvem a ten okamžik se mi zapsal do paměti. Končilo jedno dlouhé dobrodružství. Obecenstvo vypadalo dojatě. Když jsem dozpíval, hodil jsem do publika Charlesův slavný bílý kapesník, Mehdi přiskočil a chytil ho. Byl to téměř magický okamžik.

A vaše pocity po poslední klapce? Co vám tento projekt přinesl?

Po skončení natáčení jsem byl naprosto vyždímaný, ale šťastný. Uvědomil jsem si, že jsem schopný překonat své strachy a zvládnout i velkou výzvu. Byla to ta nejnáročnější role, jakou jsem kdy hrál. Na konci se mě zmocnila zároveň úleva i nostalgie. Byla to zatím nejkrásnější lidská zkušenost v mé kariéře. Grand Corps Malade a Mehdi Idir pracují, jako by byli rodina a vezmou vás mezi sebe. Na place mezi námi panovalo skutečné bratrství. Opravdové přátelství je nade všechno. A to je také poselství tohoto filmu.

Jak dnes reagujete, když slyšíte nějakou Aznavourovu píseň?

Poslouchám ji srdcem. A okamžitě ve mně vyvolá krásné vzpomínky. Rozbuší se mi srdce, štěstím.